

Múzeumi és műemléki hónap

Nyitott kapukkal

Hajdanában a múzeumok éremgyűjtemények, régiség-tárak és ritkaságok raktárai voltak. A kultúra gondosan elzárt, féltve őrzött, szelcsendes zugai. Az utóbbi esztendő társadalmi mozgásai, a „gyorsuló idő” módosította a múzeumok funkcióit is. A „múzsáknak szentelt liget” kitárta kapuit, s a friss léghuzatban rátalált társadalmunkban új, gazdagodó feladataira. Nem akar már minden intézmény „kis nemzeti múzeum” lenni, érzékenyen simulnak a helyi talajból táplálkozó specifikus feladatokhoz, differenciálódnak, gyarapodnak a szakmúzeumok.

A feltáró-leletmentő-konzerváló, a tudományos-kutató munka mellett egyre inkább előtérbe kerül az intézmények közművelődési jellege, melynek célja: műveltségünk részévé tenni a múzeumok képviselte ismeretanyagot. Tudjuk jól, szinte naponta halljuk a híreket, hogy napjainkban a leletmentő munka huszonnegyedik órájában vagyunk. Gyakran fordít ki a markológép, az eke évszázados, évezredes kincseket, a néprajzi tárgyak gyűjtése és feltérképezése is mind szorítóbb feladat, de vonatkozik ez az urbanizáció, a környezetszennyezés hatására kipusztulóban lévő rovarfajok összegyűjtésére is. A feldolgozó munka során részt vesznek a múzeumi környezetben tartott iskolai órák, a múzeumi hangversenyek, előadások és filmvetítések. Sőt, a kollektív foglalkozások is. Éppen az utóbbi témában tette föl a kérdést egyik folyóiratunk legutóbbi számában: „Váljanak talán műzeális tárgyakkal dekorált művelődési házakká? ...Vagy pedig a mában élve, a múlt értékeire támaszkodva, azokat felhasználva politizálnak, sajátos eszközeikkel segítsék megérteni életünket, a jelenünket.” A válasz, azt hiszem, egyértelmű, társadalmunknak az utóbbira lenne szüksége, arra tart igényt. A múlt tárgyainak, értékeinek kutatása nem öncélú kíváncsiság, hanem a jelen és a jövő megértésének eszköze. Ezt szolgálja hazánkban a 430 múzeum, illetve múzeum jellegű intézmény, melyek felé az utóbbi időben soha nem látott tömegben indult rohamra egy új közönség. 1977-ben például több mint 14 millió ember fordult meg múzeumainkban.

Az idén tizenhatszeregre rendezésre kerülő múzeumi és műemléki hónap egyrészt egy-egy esztendő munkájának felmérésére ad lehetőséget, leltárkészítésre módot a szakembereknek és közönségnek egyaránt; részint újabb kiállításokkal, a múzeumi közművelődés friss formáival újabb közönségrétegek megnyerését teszi lehetővé.

A szegedi és megyei program évek óta gazdag lehetőségeket kínál. Holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor a Móra Ferenc Múzeum dísztermében Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese ünnepélyes keretek között nyitja meg az egyhónapos rendezvénysorozatot. A megnyitón közreműködik a Szegedi Kamarazenekar. A múzeum idej nagy eseményei, az új állandó kiállítások — Az ember és környezete, Párasztbútorok, népviseletek, Vasvirágok (a szegedi vasművesség 200 éve) és a Lucsygyűjtemény — mellett néhány új időszak kiállítás is várja a látogatókat. Október 15-ig a Közűvelődési Palota kupolájában tekinthető meg a 100 éve született szegedi festőművész, Szőri József emlékére szentelt bemutató, utána ugyancsak a 100 éve született Krúdy Gyula emlékkiállítását rendezik meg. A Képtárban az alföldi fes-

tészet két kiválóságának, Koszta Józsefnek és Tornyai Jánosnak képei láthatók, majd Lengyel régiségek címmel válogatást mutatnak be lengyel múzeumok anyagából.

A négy hetet négy részterületnek szentelik. A jövő hét a képzőművészeté, majd a természettudomány, a régészet és a néprajz kerül az érdeklődés fókuszába. Mindennap tárlatvezetéseket tartanak, a programot hetenként egy-egy előadás és filmvetítés teszi teljessé. Október 2-án, hétfőn este 6 órakor a képtárban a szabadkai képzőművészek bemutatóján az alkotókkal találkozhatnak az érdeklődők. A hagyományokhoz híven tudományos ülésszakot is rendeznek a hónap végén. Szegedieket is érdeklő megyei program: október 8-án nyílik a 25. Vásárhelyi Őszi Tárlat, a negyedszázados jubileum alkalmából előző nap, 7-én tudományos ülést is rendeznek. Nyitott kapukkal várja látogatóit minden múzeum!

T. L.

Magyar filmek külföldi fesztiválokon

Tizenkét játék- és 26 rövidfilm képviseli hazánkat a következő napok, hetek külföldi filmfesztiváljain és más bemutatósorozatain.

Az ausztráliai Adelaide-ben Fábri Zoltán: Az ötdik pecsét című filmjét ismerheti meg a filmfesztivál közönsége. Az NSZK-beli Lübeckben szeptember 29-től október 5-ig tartó magyar filmhéten egyebek között Mészáros Márta két filmjét, az „Ok ketten”-t és a „Kilenc hónap”-ot, valamint az Egy erkölcsös éjszaka, a Veri az ördög a feleségét, a Filmregény című produkciókat, továbbá Foky Ottó, Gyarmathy Livia, Huszárik Zoltán, Jankovics Marcell, Reisenbüchler Sándor és Termovszky Béla rövidfilmjeit — mutatják be. A rendezvényen Makk Károly, András Ferenc és Sándor Pál személyében magyar filmszakemberek is részt vesznek.

A jugoszlávai Újvidéken, október 3-án kezdődő tudományos filmfesztiválon tíz ismeretterjesztő filmünket mutatják be. Az október 5-én megnyíló San Francisco-i filmfesztiválra Fábri Zoltán és Simó Sándor egy-egy filmjét, a „Magyarok” és az „Apám néhány boldog éve” című alkotásokat hívták meg, az ugyancsak október 5-én kezdődő párizsi filmfesztiválon pedig Sára Sándor „80 huszár” című filmjét mutatják be.

Újkőkori település

Újkőkori települést tárnak fel Szolnok határában, Szandányoszigeten. Teljes házak kerültek elő, bennük a korra jellemző edényekkel, eszközökkel, különböző használati tárgyakkal. A lakóházak közvetlen közelében zsugorított csontvázakat tartalmazó sírokat is feltártak. Mintegy hétezer éves kar-

perec is előkerült, amely a kor egyik igen értékes dokumentuma. A feltárást végző régészek szerint a Szandányoszigeti ásás az azzal kecsget, hogy a Balkán-félszigetről ide vándorolt földművelő és állattartó törzsek közül állóan értékes tudományos anyagot sikerül majd összegyűjteni.

Indul a Collegium Artium

Huszonkettedik évébe lép idén a József Attila Tudományegyetem Collegium Artium et Politechnicum. A különböző művészetek kollegiuma, amely az egyetemi oktatás kiegészítéseként a hallgatóság általános műveltségét, esztétikai ismeretét hivatott bővíteni-mélyíteni, most kezdődő évében is változatos, érdekes és értékes programokkal várja az érdeklődőket.

Az első előadás a zenetudományi szekcióban lesz: október 2-án, hétfőn este 8 órakor a domban Lehotka Gábor orgona-, valamint Kovács Kálmán trombita- és barokk kor muzsikájából mutat be műveket. A további előadásokon a reneszánsz, a barokk, a neobaro- és a huszadik század zeneművészetével ismerkedhetnek a résztvevők, a műveket kiváló előadók (Kolos István, Gergely Ferenc, Ella István, Simándy József, Gregor József, a Bartók Béla énekkar, a JATE énekkara) tolmácsolják majd.

A képzőművészeti szekcióban a modern festéssel és építőművészettel foglalkozó előadásokat rendeznek, a színháztudományban pedig a bábszínházról, valamint az amatőr és a profi színjátszás közös kérdéseiről lesz szó. S ezen kívül animációs filmeket is vetítenek. A filmszertélikai kör előadásait október 7-től szombatonként fél 3 órai kezdettel tartják az Ady téri Auditorium Maximumban, akárcsak október 6-tól, este 7 órai kezdettel az Art Kino vetítéseit. (Elsőnek Kovács András, Gáll István A ménesgazda című nagy sikerű regényéből készült filmjét mutatják be.) Szintén a vizuális kultúra terjesztését szolgálja, jóval szélesebb körben, a Filmbaráti Kör, amelynek vasárnap délelőtti előadásain (a Fáklya moziban fél 9, a Vörös Csillag moziban 11 és 13 órai kezdettel) archivált filmeket vetítenek a 40-es, 50-es évek alkotásaiból. Az első előadás október 1-én, vasárnap lesz, bérletek az előadás napján a helyszínen is vásárolhatók.

A fül-, orr-, gégeorvosok országos tanácskozása

Tegnap kezdődött Szentesen a Magyar Fül-, Orr-, Gége-, szakorvosok Egyesülete, az illetékes szegedi klinika és a dél-magyarországi szakcsoport által szervezett országos jellegű tudományos tanácskozás. A nagy érdeklődés miatt több szekcióba osztották az ország minden részéből érkezett szakorvosokat, az előadások, viták, eszmecsere megvitatására, illetve meghallgatására.

A tanácskozás célja a legfrissebb szakmai ismeretek átadása, az utánpótlás nevelése. Ezenkívül új műtétokről, eljárásokról szerzünk közösen tudomást, amelyek közvetlenül szolgálják majd a betegek gyógyítását és ellátását. A szentesi kórház szakemberei szintén speciális témával jelentkeztek a tanácskozáson — mondta dr. Müller Harald, a fül-, orr-, gégeorvosok dél-magyarországi szakcsoportjának titkára.

A ma, szombaton befejeződő kétnapos tudományos ülésszen mintegy 60, nagy érdeklődéssel kísért előadás hangzott el.

Zenei világnap
Koncertek Szegeden

Zenei világnap rendszeresítését 1975-ben határozta el az UNESCO Nemzetközi Zenei Tanácsa. (Az UNESCO az Egyesült Nemzetek szervezeteinek nevelésügyi, tudományos és kulturális intézménye.) Azóta idén október elseje a negyedik zenei világnap. Vezető gondolata: a zene népeket összekapcsoló ereje.

Hazánkban a világnap rendezvényeit a kulturális intézményekkel együttműködve a Magyar Zeneművészek Szövetsége szervezi, mint a Nemzetközi Zenei Tanács tagja. Ezekre az eseményekre hazánkban és külföldön a zenekedvelő közönség figyelmébe irányul. Budapestén és az országban mindenütt szebbnél szebb hangversenyeket tartanak. Ez alkalomból idézzük Bartók Béla szavait: „Ahhoz, hogy gondolatainkat és érzéseinket zenében fejezzük ki, mindent el kell vetnünk, ami szárnyalását gátolja, és élnünk kell minden rendelkezésre álló eszközzel...”

Sok városban ünneplik meg a világnapot, a budapesti ünnepi koncerteket pedig a rádió és a televízió a helyszínről közvetíti. A zenei világnap előestéjén, szeptember 30-án nyílik meg a Korunk zenéje ciklus. Ferencsik János vezényli a műsort, és ő méltatja majd a világnap jelentőségét is. Október 1-én délelőtt lesz a Fővárosi Tanács védnöksége alatt a Zenekademián a Liszt Ferenc Nemzetközi Orgonaverseny győzteseinek hangversenye. Köszöntőt Farkasinszky Lajos, a tanács elnökhelyettese mond. Budapestén két, vidéken (Nyíregyházán, Székesfehérvárott, Esztergomban, Vácott, Salgótarjánban) öt hangversenyt is 1978. évi nemzetközi versenyeken díjat nyert amatőr énekkarok szerepelnek a Kórusok Országos Tanácsa és a Zeneművészek Szövetsége közös rendezésében. A Debreceni MÁV Filharmonikusok kortárs magyar estjét, a szombathelyi szimfonikusok évadnyitó koncertjét és a világnap alkalmából megrendezett iskolai hangversenyeket említjük még.

A televízió október 1-én nyilvános hangversenyt közvetít a budai Várszínházból. Az ünnepi szónok Pozsgay

Imre kulturális miniszter. A rádióban reggel A zene szava címmel beszélgetés hangzik majd el Tóth Dezső kulturális miniszterhelyettesével. Délben bemutatják Ránki Dezső új Chopin-lemezét. Késő délután Ének, édes hatalom címmel a társaművészek jeles képviselői beszélnek a zenéről, köztük Gobbi Hilda, Kovács Margit, Szabó Mária, Barcsay Jenő, Borsos Miklós, Garai Gábor, Passuth László, Sötér István. A könnyűzenéről sem feledkeznek meg. „A zene nem ismer határokat” címmel kapnak műsort a műfaj kedvelői Európa nagyvárosaiból Kölnből Londonig, Brüsszeltől Monte Carlóig.

A zenei világnapról megemlékeznek Szegeden is. Ma, szombaton este 6 órától a Bartók művelődési központban kóruskoncert lesz a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. számú gyakorló általános iskolája Bartók gyermekkorának, a Tömörkény gimnázium és zenei szakközépiskola leánykarának, valamint a Szakszervezetek Szegedi Általános Munkaskórusának közreműködésével. Vezényel Erdős János, dr. Mihálka György és Aracsi László, zongorán kísér Keber 30-án nyílik meg a Korunk zenéje ciklus. Ferencsik János vezényli a műsort, és ő méltatja majd a világnap jelentőségét is. Október 1-én délelőtt lesz a Fővárosi Tanács védnöksége alatt a Zenekademián a Liszt Ferenc Nemzetközi Orgonaverseny győzteseinek hangversenye. Köszöntőt Farkasinszky Lajos, a tanács elnökhelyettese mond. Budapestén két, vidéken (Nyíregyházán, Székesfehérvárott, Esztergomban, Vácott, Salgótarjánban) öt hangversenyt is 1978. évi nemzetközi versenyeken díjat nyert amatőr énekkarok szerepelnek a Kórusok Országos Tanácsa és a Zeneművészek Szövetsége közös rendezésében. A Debreceni MÁV Filharmonikusok kortárs magyar estjét, a szombathelyi szimfonikusok évadnyitó koncertjét és a világnap alkalmából megrendezett iskolai hangversenyeket említjük még.

A televízió október 1-én nyilvános hangversenyt közvetít a budai Várszínházból. Az ünnepi szónok Pozsgay

Holnap kezdődnek a KPVDSZ kulturális napok

Tizenharmadik alkalommal rendez kulturális napokat a Kereskedelmi, Pénzügyi és Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezete Csongrád megyei bizottsága. A holnap, vasárnap kezdődő eseménysorozat egész októberben tart, s változatos programokkal várja a kulturálódni, művelődni kívánó dolgozókat. Összesen 38 szakszervezeti alapszervezet 153 rendezvényt szervezett a megye különböző városában és falvaiban. Az országban egyedülálló hagyományokkal rendelkező eseménysorozat célja: minél többféle rendezvény, minél több különböző érdeklődésű dolgozónak nyújtson lehetőséget az önműveléshez, mintegy koronájaként az egész éves közűvelődési munkának.

S némi ízelítő az egy hónapra át tartó programok-

ból: október 17-én szakszervezeti napot tartanak a Vidiánál, október 18-án Szentesen, a Csongrád megyei Elélmiszer-kiskereskedelmi Vállalat kultúrterében megyei szavalóversenyt rendeznek, melynek első helyezettje a novemberi, budapesti országos KPVDSZ-szavalóversenyen indulhat. Szegedi alkotókkal — Annus Józseffel, Petri Ferencel, Lódi Ferencel — rendeznek író-olvasó találkozót Sándorfalván, illetve Szatmazon. Október 6-án Szentesen a megyei ELIKER Keresztúri Dezső előadóját szervezi meg. A Csongrádi ÁFESZ vendége lesz október 11-én Szilvási Lajos. Tizenhárom múzeum- és tárlatátogatást terveznek, többek között a szegedi Móra Ferenc Múzeumba, a hódmezővásárhelyi Tornyai János

Múzeumba és a vásárhelyi őszi tárlatra. Budapesti, egyri, soproni, szarvasi és hortobágyi kirándulásra mennek a Szentesi ÁFESZ, a hódmezővásárhelyi Delta, a székkutasi Herbária, a szentesi ZÖLDERT és a vásárhelyi Vendéglátóipari Vállalat dolgozói. Találkozókat rendeznek újságírókkal és VIT-küldöttekkel, s jó néhány ismeretterjesztő előadást tartanak több helységben. Könyv-, kézimunka-, fotós és hangszerkiállítások. Munka és műveltség, valamint irodalmi, történelmi, anyanyelvi, politikai és helytörténeti vetélkedők is szép számmal szerepelnek a KPVDSZ kulturális napok eseményei között, s megrendezik a megyei amatőr képzőművészek nagyszabású kiállítását is.